

"KASE КЛИРИНГ ОРТАЛЫҒЫ" АҚ

"KASE клиринг орталығы" АҚ

Басқарма шешімімен

(отырыстың

2023 жылғы 13 қыркүйектегі №34
хаттамасы)

бекітілген

2023 жылғы XX XXXXX¹

қолданысқа енгізілді

"KASE клиринг орталығы" АҚ-тың қор
нарығында клирингілік шоттарды, сауда және
клирингілік шоттарды ашу, жүргізу және жабу

Т Ә Р Т І Б І

Алматы қ. 2023

¹ "KASE клиринг орталығы" АҚ қызметі басталған күннен бастап.

Қор нарығындағы "KASE клиринг орталығы" АҚ клирингілік шоттарын, сауда және клирингілік шоттарын ашу, жүргізу және жабу тәртібі (бұдан әрі – Тәртіп) "Бағалы қағаздар нарығы туралы" Қазақстан Республикасының Заңына, "KASE клиринг орталығы" АҚ (бұдан әрі – Клиринг орталық) ішкі құжаттарына, оның ішінде қаржы құралдарымен операциялар бойынша клирингілік қызметті жүзеге асыру тәртібін реттейтін құжаттарына (бұдан әрі – Клирингілік қағидалар) сәйкес әзірленді. Тәртіп сондай-ақ қор нарығында орталық контрагентпен мәмілелер бойынша ақшалай есеп айырысуды жүзеге асыруды реттейді (бұдан әрі – Ақшалай есеп айырысуларды жүзеге асыру ережесі) және "Қазақстан қор биржасы" АҚ (бұдан әрі – Биржа) ішкі құжаттарына, оның ішінде биржалық қызметті жүзеге асыру тәртібін реттейтін ережелеріне (бұдан әрі – биржа қызметінің ережелері) негізделеді. Осы Тәртіп клирингілік қызметті жүзеге асыру кезінде есепке алуды жүргізу және қаржы құралдарымен операцияларды растау мақсатында қор нарығында клирингілік шоттарды және сауда-клирингілік шоттарын ашу, жүргізу және жабу тәртібін айқындайды.

1-бап. Негізгі ұғымдар мен шартты белгілер

1. Тәртіпте Қазақстан Республикасының заңнамасында, клирингілік ережелерінде, ақшалай есеп айырысу ережелерінде, сондай-ақ биржалық қызмет ережелерінде айқындалған ұғымдар мен терминдер пайдаланылады.
2. Тәртіп мақсаттары үшін келесі ұғымдар қолданылады:
 - 1) **ақшалай есеп айырысулар** – орталық контрагенттің (бұдан әрі-ОК) қатысуымен қор нарығында жасалатын бағалы қағаздармен мәмілелер бойынша ақшамен есеп айырысулар.
 - 2) **клирингілік шот** - мәмілелер, өтініштер, есеп айырысулар бойынша аударымдар, қамтамасыз етуді аудару және қамтамасыз ету лимиттерін белгілеу жөніндегі басқа да операциялар бойынша кепілдік қамтамасыз ету, қаржы құралдары бойынша талаптар мен міндеттемелер туралы ақпаратты есепке алуға арналған клиринг жүйесіндегі тіркеу жазбаларының және басқа да белгілердің жиынтығы;
 - 3) **клирингілік жүйе** – клиринг орталығы пайдаланатын және клирингілік қағидаларына сәйкес клирингілік қызметті жүзеге асыруға арналған бағдарламалық-техникалық құралдардың, дерекқорлардың, телекоммуникациялық құралдардың, өзге де жабдықтар мен бағдарламалық қамтамасыз етудің жиынтығы;
 - 4) **есеп айырысу коды** – орындалу күнін, мәмілені қамтамасыз етуді бақылау рәсімін, клирингті және есеп айырысу әдісін анықтайтын код;
 - 5) **ҚБЖ пайдаланушысы** (қамтамасыз етуді бақылау жүйесі) – осындай клирингілік қатысушының клиенті атынан сауда-саттыққа уәкілетті қатысушы жасақан мәмілелердің орындалуын қамтамасыз ету мақсатында бақылау және қамтамасыз ету жүйесіне қолжетімділік берілген кастодиан болып табылатын қор нарығының клирингілік қатысушысы;
 - 6) **KASE бөлімі** – "Орталық депозитарий" АҚ есепке алу жүйесінде (бұдан әрі- Орталық депозитарий) ашылған дербес шоттың "сауда-саттыққа қатысушының қосалқы шоты" белгісі бар қосалқы шоттың бөлімі, бағалы қағаздарда енгізілген қамтамасыз етуді есепке алу және нетто-міндеттемелерді орындау мақсатында Орталық депозитарий қағидаларының жиынтығына сәйкес бағалы қағаздар бойынша есеп айырысулар үшін есеп айырысу ұйымындағыдай және бағалы қағаздардағы ОК-мен мәмілелер бойынша нетто-талаптар

² "KASE клиринг орталығы" АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша клирингілік қызметті жүзеге асыру қағидалары (отырыстың 2023 жылғы 05 маусымдағы №7 хаттамасы).

³ "KASE клиринг орталығы" АҚ Директорлар кеңесі бекіткен қор нарығында орталық контрагентпен мәмілелер бойынша ақшалай есеп айырысуларды жүзеге асыру қағидалары (отырыстың 2023 жылғы 15 наурыздағы №2 хаттамасы)

нетто-негізде клиринг жүргізу және гросс-негізде клиринг қорытындылары бойынша ОК-сыз мәмілелер бойынша бағалы қағаздардағы міндеттемелер мен талаптарды орындау (сауда-клирингілік жүйеде "сауда-саттыққа" деген белгі бар);

- 7) **Репо бөлімі** – сатып алу-сату бағытымен ОК-сыз репо операциясына жататын ашу мәмілесін орындау кезінде бағалы қағаздарды бұғаттау мақсатында Орталық депозитарийдің қағидалар жинағына сәйкес бағалы қағаздар бойынша есеп айырысу үшін есеп айырысу ұйымындағыдай Орталық депозитарийде ашылған дербес шоттың "сауда-саттыққа қатысушының қосалқы шоты" белгісі бар қосалқы шоттың "Репо" бөлімі (сауда-клирингілік жүйеде "репода бұғатталған" деген белгі бар);
- 8) **GCGlobal бөлімі** – клирингілік қатысушы мүлктік пулға енгізген бағалы қағаздарды есепке алу мақсатында Орталық депозитарийдің қағидалар жинағына сәйкес бағалы қағаздар бойынша есеп айырысулар үшін есеп айырысу ұйымындағыдай Орталық депозитарийде ашылған дербес шоттың "сауда-саттыққа қатысушының қосалқы шоты" белгісі бар қосалқы шоттың "GC Global" бөлімі (сауда-клирингілік жүйеде "Мүлктік бассейні");
- 9) **есеп айырысу коды** – "+" қамтамасыз ету шоты / "0" қамтамасыз ету шоты / ЖК қамтамасыз ету шоты / KASE бөлімі / Repo бөлімі / GCGlobal бөлімі сауда жүйесінде берілетін өтінімдер мен жасалатын мәмілелерді қамтамасыз ететін қаржы құралының түріне, сондай-ақ осындай мәмілелер бойынша туындайтын міндеттемелер мен талаптардың сипатына байланысты;
- 10) **сауда жүйесі** – сауда-саттыққа қатысушылар арасында эмиссиялық бағалы қағаздармен және өзге де қаржы құралдарымен мәмілелер жасалатын материалдық-техникалық құралдар, Биржаның ішкі құжаттары және өзге де қажетті активтер мен рәсімдер кешені;
- 11) **сауда шоты** – сауда-саттыққа қатысушының немесе ҚБЖ пайдаланушысының мәмілелер жасау және/немесе сауда, сауда-клирингілік жүйеде активтердің нысаналы орналастырылуын және/немесе мәмілелердің орындалуын қамтамасыз етуді бақылау функцияларын жүзеге асыру үшін пайдаланатын шоты;
- 12) **"+" қамтамасыз ету шоты** – ақшалай есеп айырысу қағидаларына сәйкес клиринг орталығы жүзеге асыратын және клиринг орталығының корреспонденттік шоттарында қазақстандық теңгеде және/немесе шетел валюталарында есептелетін ақшаның ішкі есебін жүргізуге арналған, есепке алу жүйесіндегі тіркеу жазбалары мен басқа да белгілердің жиынтығын білдіретін клиринг орталығының есептік шоты;
- 13) **"0" қамтамасыз ету шоты** – Орталық депозитарийдегі есепке алу шотына сәйкес Орталық депозитарийдің міндеттемелері мен талаптарын орындау мақсатында Орталық депозитарийдің қағидалар жинағына сәйкес қор нарығындағы ОК-сыз мәмілелер бойынша есеп айырысу ұйымы ретінде (ақша бойынша есеп айырысу үшін) ашылған клирингілік қатысушының шоты;
- 14) **мүлктік пулды қамтамасыз ету шоты (ЖК)** – клиринг орталығының ақшалай есеп айырысу қағидаларына сәйкес клиринг орталығы жүзеге асыратын және клирингілік қатысушылар тиісті мүлктік пулдарға енгізетін ақшаның ішкі есебін жүргізуге арналған, тізімделген тіркеу жазбаларының және ақпараттық жүйелердегі басқа белгілердің жиынтығы болып табылатын клиринг орталығының есептік шотында,

- корреспонденттік шоттарында қазақстандық теңгесінде және/немесе шетел валютасында тізімделген тиісті мүліктік пулдарға енгізген ақша;
- 15) **сауда-клирингілік жүйе** – сауда жүйесі мен клирингілік жүйенің жиынтығы;
 - 16) **сауда-саттыққа қатысушы** – биржалық қызмет қағидаларына сәйкес сауда-клирингілік жүйеде мәмілелер жасасуға құқығы бар Биржа мүшесі;
 - 17) **сауда-саттыққа уәкілетті қатысушы** – ҚБЖ пайдаланушысы өз клиентінің атынан мәмілелер жасасуға уәкілеттік берген сауда-саттыққа қатысушы;
 - 18) **есеп жүйесі** – клиринг орталығының корреспонденттік шоттарында есептелетін ақшаны есепке алуға, сондай-ақ олар бойынша жүргізілген операциялар туралы деректерді сақтауға арналған клиринг орталығының ақпараттық жүйесі;
 - 19) **орталық контрагент (ОК)** – клирингілік қатысушылар немесе олардың Биржаның сауда жүйесінде сауда-саттыққа уәкілетті қатысушылары жасасатын қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша тарап болып табылатын клиринг орталығы;
3. Тәртіпте қолданылатын ұғымдар мен терминдер клиринг орталығының басқа ішкі құжаттарында, оның хат алмасуында, биржалық және клирингілік ақпаратта да қолданылуы мүмкін.

2-бап.

Жалпы ережелер

1. Клиринг орталығы қаржы құралдарымен жасалатын мәмілелер мен операциялардың параметрлерін, қаржы құралдарымен жасалатын мәмілелерге қатысушылардың талаптарын және (немесе) міндеттемелерін ішкі есепке алуды жүргізу, сондай-ақ қамтамасыз етуді есепке алу мақсатында қор нарығында клирингілік қызметті жүзеге асыру үшін клирингілік жүйеде, сауда-клирингілік жүйеде клирингілік шоттарды, сауда-клирингілік шоттарды ашады және жүргізеді.
2. Қор, валюта нарықтарында және туынды құралдар нарығында сауда шоттарын, сондай-ақ клирингілік шоттарды, валюта нарығында және туынды құралдар нарығында сауда-клирингілік шоттарды ашуды биржа жүзеге асырады.
Аталған шоттарды ашу, жүргізу және жабу тәртібі Биржаның ішкі құжаттарымен айқындалады.
3. Сауда шотының және онымен байланысты нөмір бойынша сәйкес келетін клирингілік шоттың жиынтығы сауда-клирингілік шотты білдіреді (бұдан әрі – СКШ).
4. Сауда-клирингілік жүйеде мынадай қаржы құралдарымен қор нарығындағы мәмілелер мен өзге де операцияларды ішкі есепке алу үшін СКШ ашылады және жүргізіледі: теңге, шетел валюталары, бағалы қағаздар, қатысудың клирингілік сертификаттары.
5. СКШ клирингілік қызметті жүзеге асыру және ОК функцияларын орындау үшін клирингілік қатысушыға, оның клиентіне, сондай-ақ клиринг орталығында ашылуы мүмкін.
6. Сауда-клирингілік жүйеде СКШ ашылған кезде Биржа мүшелеріне және олардың шоттарына, сауда жүйелерін пайдаланушыларға, бағалы қағаздар эмитенттеріне және қаржы құралдарына кодтар беру тәртібін реттейтін Биржаның ішкі құжатына сәйкес кодтар беріледі.

7. СКШ бойынша сауда-клирингілік жүйедегі операциялар клирингілік орталықтың өкімдері негізінде клирингілік қатысушының қосымша өкімдерінсіз клиринг қағидаларында белгіленген тәртіппен немесе клирингілік қатысушының өкімдері негізінде жүзеге асырылады.
8. Сауда-клирингілік жүйеде қаржы құралдарымен жасалатын мәмілелер мен өзге де операциялар олар жасалатын СКШ көрсетіле отырып жүзеге асырылады және олар қаржы құралдарымен жасалатын мәмілелер мен операциялардың міндетті параметрі болып табылады.

4-бап.

Клирингілік шоттар

1. Клирингілік шот биржалық қызмет қағидаларына сәйкес жасалатын мәмілелер және қор нарығында жүргізілетін операциялар бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету үшін ескерілетін қаржы құралдарының түріне, сондай-ақ мәмілелер мен операциялардың сипатына қарай мыналарға бөлінеді:
 - 1) **"+" қамтамасыз ету шотының нөмірі** бойынша оған сәйкес келетін "+" және ОК қатысатын операциялар бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етуге арналған ақшалай клирингілік шоты;
 - 2) **"0" қамтамасыз ету шотының нөмірі** бойынша оған сәйкес келетін және ОК қатысуынсыз операциялар бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етуге арналған "0" ақшалай клирингілік шоты;
 - 3) **ЖК-нің ақшалай клирингілік шоты, оған ЖК-ны қамтамасыз ету шотының нөмірі** бойынша байланысты және қатысудың клирингілік сертификаттарын шығаруды қамтамасыз ету үшін клирингілік қатысушылар енгізген ақшамен жасалатын операциялар бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етуге арналған;
 - 4) **KASE нөмірі** бойынша тиісті бөліммен байланысты және ОК қатысуымен операциялар бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етуге арналған **сауда-саттыққа арналған депоның клирингілік шоты**;
 - 5) **бұғаттауға арналған депоның клирингілік шоты**, оған сәйкес нөмір бойынша Репо бөлімімен байланысты және Орталық Комитеттің қатысуынсыз операциялар бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етуге арналған;
 - 6) **депоның GCGlobal нөмірі** бойынша тиісті бөліммен байланысты және клирингілік қатысу сертификаттарының шығарылуын қамтамасыз ету үшін клирингілік қатысушылар енгізген бағалы қағаздармен жасалатын операциялар бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етуге арналған клирингілік шоты.
2. Қор нарығының сауда-клирингілік жүйесінде мынадай клирингілік шоттар ашылады және жүргізіледі:
 - 1) ақшалай клирингілік шоттар: "+" ақшалай клирингілік шоты, "0" ақшалай клирингілік шоты, ЖК ақшалай клирингілік шоты;
 - 2) депоның клирингілік шоттары: сауда-саттыққа арналған депоның клирингілік шоты, бұғаттауға арналған депоның клирингілік шоты, ЖК депосының клирингілік шоты.
3. Қор нарығының сауда-саттық және клиринг жүйесінде ашылған клирингілік шоттар үшін ашылатын клирингілік қатысушының қызметінің сипатына және қамтамасыз ету түріне,

мәмілелер мен қамтамасыз етумен басқа да операциялар бойынша қаржы құралдарына қойылатын өзінің клиенттік байланысты сауда және клиринг жүйесі бөлінеді

- 1) 1-деңгейдегі меншікті сауда шотын пайдалана отырып жасалатын қамтамасыз етумен операциялар бойынша, қаржы құралдары бойынша қамтамасыз ету, талаптар мен міндеттемелер туралы ақпаратты есепке алу үшін **1-деңгейдегі меншікті клирингілік шот мәмілелер, өтінімдер және өзге де операциялар;**
- 2) 1-деңгейдегі клиенттік жинақталған сауда шотын пайдалана отырып жасалатын қамтамасыз ету операциялары бойынша ақшамен қамтамасыз ету туралы ақпаратты, ақша бойынша талаптар мен міндеттемелерді есепке алуға арналған **клиенттік жинақталған клирингілік шот;**
- 3) 1-деңгейдегі клиенттік сегрегацияланған сауда шотын пайдалана отырып жасалатын қамтамасыз етумен мәмілелер, өтінімдер және өзге де операциялар бойынша қаржы құралдары бойынша қамтамасыз ету, талаптар мен міндеттемелер туралы ақпаратты есепке алу үшін **1-деңгейдегі клиенттік сегрегирленген клирингілік шот;**
- 4) позицияларды жиынтықтап есепке алу үшін 1-деңгейдегі клиенттік сауда шотын пайдалана отырып жасалатын қамтамасыз етумен мәмілелер, өтінімдер және өзге де операциялар бойынша қаржы құралдары бойынша қамтамасыз ету, талаптар мен міндеттемелер туралы ақпаратты есепке алу үшін позицияларды жиынтықтап есепке алуға арналған **клиенттік клирингілік шот;**
- 5) 1-деңгейдегі жинақталған кастодиандық сауда шотын пайдалана отырып жасалатын қамтамасыз етумен операциялар бойынша ақша бойынша қамтамасыз ету, талаптар мен міндеттемелер туралы ақпаратты есепке алу үшін **жинақталған кастодиандық клирингілік шот;**
- 6) 1-деңгейдегі клиенттік сегрегацияланған сауда шотын пайдалана отырып жасалатын қамтамасыз етумен мәмілелер, өтінімдер және өзге де операциялар бойынша қаржы құралдары бойынша қамтамасыз ету, талаптар мен міндеттемелер туралы ақпаратты есепке алу үшін **1-деңгейдегі клиенттік сегрегирленген кастодиандық клирингілік шот;**
- 7) меншікті сауда шотын пайдалана отырып жасалатын мәмілелер, өтінімдер және өзге де операциялар бойынша мүліктік пулға енгізілетін қаржы құралдары бойынша талаптар мен міндеттемелер туралы ақпаратты есепке алу үшін **ЖК-нің меншікті клирингілік шоты;**
- 8) клиенттік сегрегирленген сауда шотын пайдалана отырып жасалатын қамтамасыз етумен мәмілелер, өтінімдер және өзге де операциялар бойынша мүліктік пулға енгізілетін қаржы құралдары бойынша қамтамасыз ету, талаптар мен міндеттемелер туралы ақпаратты есепке алу үшін **ЖК-нің клиенттік сегрегирленген клирингілік шоты;**
- 9) **ЖК клиенттік клирингілік шоты** мүліктік пулға енгізілетін қаржы құралдары бойынша қамтамасыз ету, талаптар мен міндеттемелер туралы ақпаратты есепке алу үшін позицияларды жиынтық есепке алу үшін мүліктік пулдың клиенттік сауда шотын пайдалана отырып жасалатын мәмілелер, өтінімдер және қамтамасыз етумен өзге де операциялар бойынша позицияларды жиынтық есепке алу үшін;
- 10) СҚО пайдаланушысы жасасатын қамтамасыз ету операциялары бойынша мүліктік пулға енгізілетін ақша бойынша қамтамасыз ету, талаптар мен міндеттемелер туралы ақпаратты есепке алу үшін мүліктік пулдың жиынтық кастодиандық сауда шотын пайдалана отырып, өз клиентінің атына және мүддесіне сай **ЖК-нің клиенттік сегрегирленген кастодиандық клирингілік шоты**

4. Ашылған кезде клирингілік шот тиісті есеп айырысу кодымен байланысады.

5-бап. Қор нарығында сауда-клирингілік шоттарды ашу, жабу тәртібі

1. Қор нарығының сауда-клирингілік жүйесінде сауда-саттыққа қатысушы болып табылатын әрбір клирингілік қатысушы үшін СКШ-ның мынадай түрлері ашылады және жүргізіледі:
 - 1) "S" СКШ - жиынтық болып табылатын 1-деңгейдегі меншікті сауда-клирингілік шот:
 - 1-деңгейдегі меншікті сауда шоты;
 - онымен 1-деңгейдегі өзінің клиенттік клирингілік және клирингілік нөмірімен байланысты ;
 - 2) СКШ "L" - бұл жиынтық болып табылатын клиенттік жинақталған сауда-клирингілік шот:
 - клиенттік жиынтық сауда шоты;
 - клиенттік жиынтықталған клирингілік шот нөмірі бойынша онымен байланысты;
 - 3) **1-деңгейдегі "Г"** - клиенттік 1-деңгейдегі бөлінген 1-деңгейдегі СКШ жиынтығы болып табылады:
 - 1-деңгейдегі клиенттік сегрегацияланған сауда-саттық шоты;
 - 1-деңгейдегі клиенттік сегрегирленген клирингілік шот нөмірі бойынша онымен байланысты;
 - 4) **"О" СКШ**-жиынтық болып табылатын позицияларды жиынтық есепке алуға арналған клиенттік СКШ:
 - 1 - деңгейдегі позицияларды жиынтық есепке алуға арналған клиенттік сауда шоты;
 - 1-деңгейдегі позицияларды жиынтық есепке алу үшін клиент клирингілік шотының нөмірі бойынша онымен байланысты.
2. ҚБЖ пайдаланушысы болып табылатын клирингілік қатысушы үшін қор нарығының сауда-клирингілік жүйесінде СКШ-ның мынадай түрлері ашылады және жүргізіледі:
 - 1) **1-деңгейдегі "К"** - жинақталған кастодиандық 1-деңгейдегі СКШ осылардың жиынтығын білдіреді:
 - 1-деңгейдегі жиынтық кастодиандық сауда шоты;
 - 1-деңгейдегі біріктірілген кастодиандық клирингілік шоттың нөмірі бойынша онымен байланысты;
 - 2) **СКШ "С"** - жиынтық болып табылатын 1-деңгейдегі клиенттік бөлінген кастодиандық СКШ:
 - 1-деңгейдегі клиенттік бөлінген кастодиандық сауда шоты;

Қор нарығында "KASE клиринг орталығы" АҚ клирингілік шоттарын, сауда-клирингілік шоттарын ашу, жүргізу және жабу тәртібі

- 1-деңгейдегі клиенттік бөлінген кастодиандық клирингілік шот нөмірі бойынша байланысты.
- 3. Теңге және АҚШ доллары валютасында "К" СКЖ ашу үшін клирингілік қатысушыны биржалық қызмет қағидаларында көзделген тәртіпке сәйкес ҚБЖ пайдаланушысы ретінде тіркеу негіз болып табылады.
- 4. Теңге және АҚШ доллары валютасында "С" СКЖ, "І" СКЖ, "О" СКЖ ашу орталық депозитарийдің есепке алу жүйесінде клирингілік қатысушының жеке шотын ашу туралы ақпаратқа сәйкес дербес шотты ашу күнінен кейінгі жұмыс күні күн сайын орталық депозитарийден келіп түсетін автоматты режимде жүзеге асырылады.
- 5. АҚШ долларынан ерекшеленетін шетел валютасындағы "S" СКЖ, "L" СКЖ, "I" СКЖ, "O" СКЖ, "K" СКЖ, "C" СКЖ жүргізілген төлемдер туралы төлем агентінің хабарламасы негізінде табысты беру жөніндегі рәсімдерді жүзеге асыру кезеңінде ашылады.
- 6. Сауда-клирингілік жүйеде қаржы құралдарымен мәмілелер жасасу нәтижесінде туындайтын міндеттемелер мен талаптардың орындалуын қамтамасыз ету үшін СКЖ ашылған кезде есеп айырысу ұйымында ашылған тиісті есеп айырысу кодымен нөмір бойынша байланысады және мынадай түрлерге бөлінеді:
 - 1) "+" СКЖ - есеп айырысу кодымен ("+" қамтамасыз ету шотымен және KASE бөлімімен) байланысты, ол бойынша ОК-мен мәмілелер мен операциялар бойынша клиринг және есеп айырысу жүзеге асырылады;
 - 2) "0" СКЖ - клиринг жүзеге асырылатын және Орталық депозитарийге ОК-сыз мәмілелер бойынша есеп айырысуларды орындау үшін құжаттар ұсынылатын есеп айырысу кодына ("0" қамтамасыз ету шотына) байланысты;
 - 3) "R" СКЖ - ОК-сыз сатып алу-сату мәмілелерін, сондай-ақ сату-сатып алу бағытымен ОК-сыз репо операциялары бойынша сатып алу-сату мәмілелерін жасасу жүзеге асырылатын есеп айырысу кодымен (Репо бөлімімен) байланысты."0" СКЖ, "R" СКЖ түрлерін биржа ашады.
- 7. Клирингілік қатысушының СКЖ-сі сауда-клирингілік жүйеде ашылған, орталық депозитарийдің есепке алу жүйесіндегі дербес шот нөмірі бойынша бір-біріне сәйкес келетін "+" СКЖ, "0" СКЖ, "R" СКЖ-сінің жиынтығы.
- 8. Сауда-клирингілік жүйеде "S" СКЖ, "L" СКЖ, "I" СКЖ, "O" СКЖ, "K" СКЖ, "C" СКЖ жабу тиісті жабылатын шоттар бойынша орындалмаған міндеттемелер мен қалдықтар болмаған жағдайда жүзеге асырылады:
 - Орталық депозитарийдің есепке алу жүйесіндегі дербес шоттың жабылуы туралы Орталық депозитарийден түсетін ақпарат;
 - немесе қор нарығының клирингілік қатысушысы мәртебесінен айыру туралы клиринг орталығының басқармасының шешімдері."С" СКЖ сауда-клирингілік жүйесінде биржа ашқан сауда-клирингілік жүйеде екінші деңгейдегі байланысты шоттар болған кезде жабылуға жол берілмейді.

6-бап.

Қор нарығында мүліктік пулдың сауда-клирингілік шоттарын ашу, жабу тәртібі

Қор нарығында "KASE клиринг орталығы" АҚ клирингілік шоттарын, сауда-клирингілік шоттарын ашу, жүргізу және жабу тәртібі

1. Мүліктік бассейн шартына қосылған және қор нарығының сауда-клирингілік жүйесіндегі сауда-саттыққа қатысушы болып табылатын клирингілік қатысушы үшін мүліктік пулдың СКЖ (бұдан әрі-**ЖК СКЖ**) ашылады және жүргізіледі.

ЖК СКЖ келесі түрлерге бөлінеді:

- 1) **СКЖ " S " ЖК-жеке** ЖК СКЖ және осылардың жиынтығын білдіреді:
 - меншікті сауда шотының мүліктік пулдың;
 - ЖК-дің жеке клирингілік шотының нөмірі бойынша онымен байланысты;
 - 2) **СКЖ " I " ЖК-** клиенттік бөлінген ЖК СКЖ және осылардың жиынтығын білдіреді:
 - клиенттік сегрегирленген ЖК сауда шоты;
 - онымен байланысты 1-деңгейдегі ЖК клиенттік сегрегирленген клирингілік шотының нөмірі;
 - 3) **"О" СКЖ ЖК-позицияларды жиынтық есепке алу үшін ЖК** клиенттік СКЖ және олардың жиынтығын білдіреді:
 - позицияларды жиынтық есепке алу үшін ЖК клиенттік сауда шоты;
 - онымен байланысты позицияларды жиынтық есепке алу үшін ЖК клиенттік клирингілік шотының нөмірі;
 - 4) **"С" СКЖ ЖК- ҚБЖ** пайдаланушысы үшін ашылатын **ЖК** клиенттік бөлінген кастодиандық СКЖ және осылардың жиынтығын білдіреді:
 - клиенттік бөлінген кастодиандық ЖК сауда шоты;
 - онымен 1-деңгейдегі өзінің клиенттік клирингілік және клирингілік нөмірімен жеке кәсіпкерлердің оқшауланған кастодиандық клирингілік шотымен байланысты.
2. ЖК "S" СКЖ, ЖК "I" СКЖ, ЖК "О" СКЖ, ЖК "С" СКЖ ашу клиринг орталығына ұсынылған тәртіпке 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша оларды ашуға клирингілік қатысушының өтініші негізінде жүзеге асырылады.
3. ЖК СКЖ ашу сауда-клирингілік жүйеде "+ " СКЖ түрі бойынша сәйкес келетін қор нарығы ашылған жағдайда жүргізіледі.

ЖК "S" СКЖ, ЖК "I" СКЖ, ЖК "О" СКЖ, ЖК "С" СКЖ-ның әрқайсысы "+" СКЖ шотының нөмірі мен түрі бойынша тиісті СКЖ-мен байланысады.

4. Ашылған кезде сауда-клирингілік жүйеде тиісті мүліктік пулға енгізілген қаржы құралдарымен мәмілелер жасасу нәтижесінде туындайтын міндеттемелер мен талаптардың орындалуын қамтамасыз ету үшін ЖК СКЖ есеп айырысу ұйымдарында ашылған мүліктік пулдың тиісті есеп айырысу кодтарымен: ЖК қамтамасыз ету шотымен және GCGlobal бөлімімен нөмір бойынша байланысады.
5. Клиринг орталығы қалыптастыратын әрбір мүліктік бассейн бойынша жеке ЖК СКЖ ашылады.
6. ЖК "S" СКЖ, ЖК "I" СКЖ, ЖК "О" СКЖ, ЖК "С" СКЖ жабу клирингілік қатысушының орындалмаған міндеттемелері және осындай шоттар бойынша қалдықтар болмаған кезде жүзеге асырылады:
 - Клиринг орталығына берілген тәртіптегі 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша берілген клирингілік қатысушының мүліктік пулдың сауда-саттық және клирингілік шотын жабу туралы өтініші;
 - немесе қор нарығының клирингілік қатысушысы мәртебесінен айыру туралы клиринг орталығының басқармасының шешімдері.

7-бап.

Сауда-клирингілік шоттарды, мүліктік пулдың сауда-клирингілік шоттарын жүргізу тәртібі

1. Қаржы құралдарының қозғалысын көрсететін сауда-клирингілік жүйедегі жазбаларды, сондай-ақ СКЖ, сондай-ақ ЖК СКЖ бойынша қаржы құралдарын есептен шығару немесе есепке алу жөніндегі жазбаларды жүзеге асыру үшін осылар негіз болып табылады:
 - 1) клирингке қатысушылар немесе есеп айырысу ұйымы ұсынатын тиісті үзінділер мен өзге де төлем құжаттары;
 - 2) клирингілік қатысушылардың және клиринг орталығының талаптары мен міндеттемелерінің мәндерін көрсете отырып, клиринг нәтижелері туралы есептер немесе өзге де құжаттар;
 - 3) клирингілік қатысушылардың өтініштерін, егер өтініште көрсетілген операцияны клиринг орталығы ақшалай есеп айырысу қағидаларына, клиринг қағидаларына және тәртібіне сәйкес жүзеге асыруы мүмкін болған жағдайда;
 - 4) биржалық қызмет қағидаларына сәйкес сауда-клирингілік жүйеге клирингілік қатысушылар берген өтінімдер;
 - 5) биржалық қызмет қағидаларына сәйкес сауда-клирингілік жүйеде клирингілік қатысушылар жасаған мәмілелер;
 - 6) сауда-клирингілік жүйеде клирингілік қатысушылардың биржалық қызмет қағидаларына, клиринг қағидаларына және клирингілік қатысу сертификаттарын шығару, орналастыру, айналысқа жіберу және өтеу жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес жасаған аударымдары ⁴.
2. СКЖ және ЖК СКЖ бойынша қаржы құралдарын есепке алу және есептен шығару операцияларын көрсету жоғарыда көрсетілген құжаттарды алғаннан және өңдегеннен кейін келесі жұмыс күнінен кешіктірмей автоматты режимде жүзеге асырылады.
3. Осы баптың 2-тармағында көрсетілген ЖКС бойынша қаржы құралдарын есепке алу және есептен шығару күні осындай құралдардың қозғалысын жүзеге асыру күні, клиринг нәтижелері туралы құжатта немесе клирингке қатысушының өтінішінде көрсетілген күн болып табылады.
4. Ақшалай есеп айырысу операцияларын орындау тиісті жиынтық шот бойынша жүзеге асырылады.
5. сауда-саттыққа қатысушы болып табылатын, ішінара қамтамасыз ету шарттарында мәмілелер жасасуға жіберілген клирингілік қатысушы сауда-клирингілік жүйені пайдалана отырып, СКЖ "+" үшін "қысқа сатуға тыйым салу" белгісін және/немесе "қамтамасыз етілмеген сатып алуға тыйым салу" белгісін белгілеуге құқылы.
6. Қатысушы берген мүліктік пулдан қаржы құралын сатуға арналған өтінім негізінде ЖК СКЖ жасасатын мәмілелер бойынша

⁴ "KASE клиринг орталығы" АҚ Басқармасының шешімімен бекітілген қатысудың клирингілік сертификаттарын шығару, орналастыру, айналысқа жіберу және өтеу жөніндегі Нұсқаулық (отырыстың 2023 жылғы 01 шілдедегі №17 хаттамасы бойынша).

сауда-саттық немесе клиринг орталығы көрсетілген қаржы құралы бойынша клирингі толық қамтамасыз етумен жүзеге асырады.

7. "+" СКЖ ішкі есепке алуды жүзеге асыруға арналған және мынадай ақпаратты қамтиды:
 - 1) "+" СКЖ көрсете отырып жүзеге асырылған мәмілелердің, өтінімдердің, есеп айырысуға аударымдардың, қамтамасыз ету аударымдарының және өзге де операциялардың параметрлері туралы;
 - 2) осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген операциялар бойынша нетто-негізде есептелетін ақша және бағалы қағаздар бойынша талаптар мен міндеттемелер, сондай-ақ "+" СКЖ көрсете отырып жүзеге асырылған мәмілелер бойынша репо және сатып алу-сату мәмілелері бойынша купондарды беру бойынша кірістерді беру жөніндегі талаптар мен міндеттемелер туралы;
 - 3) "+ " СКЖ көрсете отырып жүзеге асырылған, сондай-ақ ақшаны қамтамасыз ету ретінде есепке алуға арналған мәмілелер бойынша ақша бойынша таза талаптар мен таза міндеттемелерді орындауға арналған шоттардағы валюталар бөлінісіндегі ақша бойынша позициялар туралы;
 - 4) "+" СКЖ көрсете отырып жүзеге асырылған мәмілелер бойынша нетто-талаптарды және нетто-міндеттемелерді, "R" СКЖ көрсете отырып жүзеге асырылған, сондай-ақ қамтамасыз ету ретінде бағалы қағаздарды есепке алуға арналған мәмілелер бойынша талаптар мен міндеттемелерді орындауға арналған шоттардағы әрбір бағалы қағаз бойынша позициялар туралы;
 - 5) бірыңғай лимиттің мөлшері туралы, "+" СКЖ-де ескерілетін болған жағдайда margin call мөлшері туралы;
 - 6) осы тармақтың 3) және 4) тармақшаларында көрсетілген ақша және бағалы қағаздар бойынша позициялар ескерілетін есеп айырысу ұйымдарындағы есеп айырысу кодтары туралы.
8. "+" СКЖ-дағы ақша қаражаты бойынша клиринг орталығы ақшаны ішкі есепке алу қағидаларына сәйкес қалдықтарды тиісті жинақталған есептік шотпен күнделікті негізде салыстырып тексеруді жүзеге асырады.
9. "+" СКЖ-дегі бағалы қағаздар бойынша клиринг орталығы күнделікті негізде Орталық депозитарийден түсетін клирингілік қатысушылар мен олардың клиенттерінің шоттарындағы позициялар туралы ақпаратқа сәйкес қалдықтарды салыстырып тексеруді жүзеге асырады.
10. ЖК СКЖ ішкі есепке алуды жүзеге асыруға арналған және мынадай ақпаратты қамтиды:
 - 1) ЖК СКЖ көрсете отырып жүзеге асырылған мәмілелердің, өтінімдердің және өзге де операциялардың параметрлері туралы;
 - 2) осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген операциялар бойынша нетто-негізде есептелетін ақша және бағалы қағаздар бойынша ЖК СКЖ көрсете отырып жүзеге асырылған талаптар мен міндеттемелер туралы;
 - 3) ЖК СКЖ көрсете отырып жүзеге асырылған, сондай-ақ қамтамасыз ету ретінде ақшаны есепке алуға, оның ішінде қатысудың клирингілік сертификаттарын шығаруға қамтамасыз етуге арналған мәмілелер бойынша ақша бойынша нетто-талаптарды және нетто-міндеттемелерді орындауға арналған шоттардағы валюталар бөлінісіндегі ақша бойынша позициялар туралы;
 - 4) ЖК СКЖ көрсете отырып жүзеге асырылған нетто-талаптарды және нетто-міндеттемелерді орындауға арналған,

Қор нарығында "KASE клиринг орталығы" АҚ клирингілік шоттарын, сауда-клирингілік шоттарын ашу, жүргізу және жабу тәртібі

- сондай-ақ қамтамасыз ету ретінде бағалы қағаздарды, оның ішінде клирингілік қатысу сертификаттарын шығаруды қамтамасыз етуді есепке алу үшін арналған шоттарда әрбір бағалы қағаз бойынша позициялар туралы;
- 5) мүлдік бассейні бойынша бірыңғай лимиттің мөлшері туралы, ЖК СКЖ-де ескерілетін болған жағдайда margin-call мөлшері туралы;
 - 6) осы тармақтың 3) және 4) тармақшаларында көрсетілген ақша және бағалы қағаздар бойынша позициялар ескерілетін есеп айырысу ұйымдарындағы есеп айырысу кодтары туралы;
 - 7) орталық депозитариймен жақын арадағы өзара іс-әрекет барысында берілуге жататын берілген клирингілік қатысу сертификаттарының номиналды құнының кіріс мәні, орталық депозитариймен жақын арадағы өзара іс-әрекет барысында өтелуге жататын клирингілік қатысу сертификаттарының номиналды құны және берілген клирингілік қатысу сертификаттарының номиналды құнының ағымдағы мәні туралы.
11. ЖК СКЖ қаржы құралдары бойынша клиринг орталығы ақшалай есеп айырысу қағидаларына сәйкес қалдықтарды тиісті жинақталған есептік шотпен күнделікті негізде салыстырып тексеруді жүзеге асырады.
 12. ЖК СКЖ қаржы құралдары бойынша клиринг орталығы күнделікті негізде Орталық депозитарийден түсетін қор нарығындағы клирингілік қатысушылар мен олардың клиенттерінің шоттарындағы позициялар туралы ақпаратқа сәйкес қалдықтарды салыстырып тексеруді жүзеге асырады.

8-бап. Қорытынды ережелер

1. Тәртіпке өзгерістер мен толықтырулардың уақтылы енгізілуіне клирингілік бөлімше жауапты болады.
2. Тәртіп қажеттілігіне қарай, бірақ кемінде үш жылда бір рет өзектендірілуге тиіс.

Басқарма Төрағасы

Хорошевская Н.Ю.

сауда-клирингілік шоттарды ашу, жүргізу және жабу тәртібіне

1-қосымша

**Мүліктік пулдың сауда-клирингілік шотын ашуға/жабуға
М Ә Л І М Д Е М Е**

- ашу
 жабу

Осы [қор нарығының сауда-саттығына қатысушының толық атауы] "KASE клиринг орталығы" АҚ-нан ASTS+ сауда-клирингілік жүйесінде [мүліктік пулдың сауда-клирингілік шотын/мүліктік пулдың сауда-клирингілік шоттарды] ашуды/ жабуды сұрайды:

№	Сауда-клирингілік шоттың деректемелері		
1.	Мүліктік пулдың атауы	[меншікті / клиенттік]	KASE бөліміне байланысты сауда-клирингілік шот және оған берілетін КҚС есептеледі
2.			

[Бірінші басшы лауазымы]

[қолы]

[Тегі, аты-жөні]